

Жінка перетворилася на робочий інструмент, замість того щоб бути ефективним членом соціуму. В освітньому секторі м. Дума 80% працівників – дівчата, однак на адміністративних позиціях не знайти було жодної жінки! Це стало результатом імплементації поширеного у той час гасла: «Люди, що призначили жінку відповідати за свої справи – не зможуть досягти успіху». Це мене дратувало! Я – жінка, і я засновувала у місті перші навчальні центри, я підтримувала діалог з революційними силами під початку протестів і наголошувала на тому, що ми прагнемо зберегти в цілості державні установи та, в першу чергу, школи. У будівлі Міністерства освіти в Гуті було створено шістнадцять департаментів за різними спеціалізаціями, включаючи підготовку педагогічних та медичних кадрів. І всі місця до єдиного у цих департаментах захопили чоловіки, у перших та других рядах були чоловіки; їхня зарплата, як правило, перевищувала суми, сплачувані жінкам. Хоча ніде в законі це не регламентувалося, проте дискримінація була очевидною. Чоловіки працювали на адміністративних позиціях та на вигідних місцях, а ми, дівчата, днями й ночами проводили за роботою в класах. Під час навчального процесу ми не мовчали і вимагали рівних прав і справедливого ставлення, однак це не принесло користі. Нас не чули, не слухали, і все те відбувалося на фоні бійні й обстрілів. Навіть у місцевих радах присутність жінок була суто формальною. На нас дивилися зверхньо, і такий погляд підкріплювався зростаючим релігійним екстремізмом, а також тим, що в результаті пануючого насильства люди втратили довіру одне до одного. Як на мене, жінку, суспільні утиски були гіршими за обстріли. Люди перебували в облозі з боку урядових сил, і до того ж нас обстрілювали російські солдати. А ми, дівчата, страждали також від облоги, влаштованої нам суспільством війни та бойовиками-ісламістами. Спроби прорватися через нав'язану соціальну блокаду, щонайменше, призводили до осуду з боку оточуючих і заплямованої репутації. У таких умовах природно, що жінки стали поводитися обережно: ніхто не проти залишатися в безпеці і мати можливість вийти заміж.

Коли викрали активісток Реззан Зейтуну та Саміру аль-Халіль, це мало негативний вплив на всіх нас – жінок, дотичних до політики. Дедалі менше дівчат готові були ризикувати, займаючись волонтерською роботою, та й мої родичі дуже за мене хвилювалися. Я відчувала, як на тлі ескалації бойових дій, нас раз за разом обмежували у наших правах і свободах.

Я була свідком кожної кривавої бійні, що сталася в місті Дума, і найбільше мене своєю жорстокістю вразила «Бійня учнів» 15 грудня 2015 р. Російська авіація обстрілювала нас цілодобово, не припиняючи вогонь навіть уночі, а вдень до них долучалися літаки «МІГ» військово-повітряних сил Сирії. Через рясний град снарядів, що падав на Думу, освітню діяльність довелося згорнути, через що діти замість трьох повноцінних місяців навчалися лише 17 днів. Разом з кількома подругами ми вирішили ініціювати кампанію під гаслом «Здобувати освіту – моє право». У рамках кампанії ми проводили різні заходи, до яких долучалися інші активістки Думи. У день, коли сталася бійня, ми зібралися у приміщенні одного інституту, розташованому серед інших будівель, що також використовувалися в навчальних цілях. Це було щось на кшталт освітнього

комплексу, де кілька шкіл та навчальних центрів розміщувалися у безпосередній близькості один до одного. Я знаходилася у приміщенні інституту разом з п'ятьма колежанками, навколо нас зібралися учні початкових шкіл. Перший снаряд випустили о восьмій ранку. Це була касетна бомба, від якої при спрацюванні відділилися вибухові елементи кількістю від 9 до 13 міні-бомб, на додачу до основного корпусу. За кілька хвилин перед тим, ще один снаряд впав на місцевий ринок, зранку переповнений людьми. Нас від епіцентру вибуху відділяли якихось три сотні метрів, тож світ умить перевернувся догори і повністю пропала видимість. Я кинулася прикрити тілом свою подругу, повалила її на підлогу, бо знала, що це був лише початок серії вибухів. Я вже була думала, що ми врятувалися, але побачила кров на своїх руках, якими я тримала посічену голову своєї подруги. Душу розривали жахливі крики дівчаток. Довелося чекати, поки серія вибухів закінчиться, я підхопила важко поранену подругу, вибігла на вулицю, зупинила автобус і доправила її до медпункту. Прибувши туди, я стала свідком найстрашніших видовищ за все своє життя. Ні, я вже бачила багато мертвих тіл і людських решток після чергової різанини або обстрілу, однак вигляд зовсім маленьких дівчат з їх шкільними ранцями і відірваними кінцівками виявився нестерпним. Такі картини неможливо описати людською мовою! Пригадую, для учениць у нас було окреме відділення. Там навчалася дівчинка на ім'я Ранім аль-Маліх, як зараз я пам'ятаю колір її портфеля і те, що їй відірвало ступню. Ученицям було від шести до дев'яти років, декого покалічило так, що з животів стирчали нутрощі, і бідолашні при цьому залишалися в свідомості. Обстріл не вщухав. Я вирішила залишитися зі своїми ученицями, тримала їхні руки, не покидала дівчат до самого вечора. Найприкріше, що мене вразило, це дівчинка, котра відмовила дати мені свій листочок паперу та ручку, яку я попросила її дістати з портфелю. Мати заборонила доньці ділитися особистими речами з іншими людьми, бо не могла собі дозволити купити нові канцтовари. Доклавши неймовірних зусиль у спробах переконати дівчинку, я врешті отримала половинку аркуша. Звали ученицю Лейла аль-Хатиб, їй вдалося вижити у тій бійні.

Додому я поверталася в одежі, з якої стікала кров. Я почувалася розбитою, непотрібною і не здатною нічого вдіяти. Я працювала директоркою школи, проводила кампанію за право навчатися, а моїх викладачок та учениць вбивали літаки бойової авіації. Мене охопив істеричний сміх, так що родичі не на жарт перелякалися за мій душевний стан!